

Ο ΒΙΟΣ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΣΤΕΦΑΝΟΥ ΤΟΥ ΣΑΒΒΑΪΤΟΥ ΔΙΑ ΠΡΩΤΗΝ ΦΟΡΑΝ ΕΚΔΕΔΟΜΕΝΟΣ ΚΑΘ' ΟΛΟΚΛΗΡΙΑΝ

Ἡ δύσις τοῦ δισχιλιοστοῦ καί ὀγδόου σωτηρίου ἔτους φέρει μίαν ἀκόμη χαρμόσουν εἴδησιν διὰ τήν Ἀγιοταφίτικὴν Ἀδελφότητα καί ἰδίως τοὺς ἐν αὐτῇ Σαββαΐτας, τήν ἔκδοσιν δηλαδή καί ἐκτύπωσιν εἰς τήν ἑλληνικὴν ὁλοκλήρου τοῦ Βίου τοῦ Ὁσίου Πατρός ἡμῶν Στεφάνου τοῦ Σαββαΐτου καί θαυματουργοῦ.

Ὁ Βίος τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, σωζόμενος μέχρι πρὶν μερικὰς δεκαετίας «ἀκέφαλος» (τ.ξ. ἄνευ τοῦ ἀρχικοῦ του τμήματος) εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν, ἀνεκαλύφθη ὁλόκληρος ἐν ἔτει 1955 εἰς τὴν ἀραβικὴν, εἰς δύο χειρόγραφα τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Σινᾶ. Ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ τούτου κειμένου (μεταφράσεως τοῦ ἀρχικοῦ Βίου τοῦ Ὁσίου Στεφάνου, ὁ ὁποῖος ἐγράφη τὸν 9ον αἰ. ἀπ' τὸν Λεόντιον Δαμασκηνόν), ἀπηρτίσθησαν ἀπὸ τοῦ 1983 καί ἐξῆς μία μετάφρασις ἰταλικὴ καί δύο ἀγγλικάι, βάσει τῶν ὁποίων ὁ Ὀσιολογιώτατος Μοναχὸς Χερουβὶμ δι' ἱκανῶν ἐτῶν καί πολλῆς ἐρεῦνης κατήρτισε τὴν ἑλληνικὴν μετάφρασιν τοῦ ἐκπεσόντος ἀρχικοῦ τμήματος τοῦ Βίου. Μετενεγκὼν δέ καί τὸ δεῦτερον τμῆμα εἰς τὴν νέαν ἑλληνικὴν, ἀπῆρτισε ὁλόκληρον, ἐνιαῖον, τὸν Βίον τοῦ Ὁσίου Στεφάνου τοῦ θαυματουργοῦ, ὁ ὁποῖος καί ἐξετυπώθη τῇ εὐλογίᾳ τῆς Α.Θ. Μακαριότητος τοῦ Πατριάρχου ἡμῶν κ.κ. Θεοφίλου καί φροντίδι τῆς ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Ἰουδαίας περιφανοῦς Λαύρας τοῦ Ὁσίου Πατρός ἡμῶν Σάββα.

Πέραν τῆς ψυχικῆς ὠφελείας ἐκ τῆς ἀναγνώσεως τοῦ Βίου, ἐπιβεβαιοῦται ἡ ὕπαρξις δύο Ἁγίων Στεφάνων Σαββαΐτῶν, τοῦ Ὁσίου καί θαυματουργοῦ ἀφ' ἑνός (περὶ οὗ ὁ παρὼν λόγος), τοῦ Μελωδοῦ δέ καί Ἀρχιερέως, ἀνεψιοῦ τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ, ἀφ' ἑτέρου. Κατὰ ταῦτα ἡ ἔκδοσις αὕτη συνιστᾷ ἐπιστημονικὴν συμβολὴν εἰς τὴν ἑλληνικὴν ἀγιολογίαν.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Λαύρᾳ Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου,

Σάββατον τοῦ Λαζάρου ,8ζ'

ΕΥΧΑΡΙΣΤΗΡΙΟΝ

Θεωροῦμε ἐπιβεβλημένον χρέος μας, νὰ εὐχαριστήσουμε ὅλους, ὅσοι ἐβοήθησαν ὀλιγώτερον ἢ περισσότερον εἰς τὴν παροῦσαν προσπάθειαν, ἰδιαίτερος δέ τοὺς: Πανοσιολ. Ἀρχιμ. Π. Νικόδημον Μπαρούσην, ἡγούμενον τῆς Ἱ. Μ. Χρυσοποδαριτίσεως Πατρῶν, Πανοσιολ. Ἀρχιμ. π. Παῦλον Σιναΐτην, Δικαῖον τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Ἀγίας Αἰκατερίνης Σινᾶ, Πατριαρχικὴν Ἐπιτροπείαν Ἰορδανίας, Ὀσιολ. Ἱερομόναχον π. Ἀθανάσιον, Ἰορδανόν, ἡγούμενον Ἱ. Μ. Ἀγ. Γεωργίου Γεράσων Ἰορδανίας, τόν Παλαιστίνιον Ἑλληνορθόδοξον Ἰατρόν κ. Ζοχέρ Κομσία ἐκ Μπέτ Σαχούρ, τόν κ. Στέφανον Δρίτσον, Καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου Πατρῶν, τόν Αἰδεσιμολογιώτατον Πρωτοπρεσβύτερον π. Θεόδωρον Ζήσην, Καθηγητὴν Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Λαύρᾳ Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου,
Σάββατον τοῦ Λαζάρου ,8ζ'

Ἡ ἀφιέρωσις εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ βιβλίου

Ἀφιεροῦται εἰς τοὺς Ἀγιοσαββίτας ἀσκητάς,
ὥς καὶ εἰς τοὺς λοιποὺς κεκοπιακότας
διὰ τὴν διαφύλαξιν τῆς περιουσίας
τῆς Ἱερᾶς Λαύρας καὶ τῆς πέριξ αὐτῆς περιοχῆς,
μεταξύ τῶν ὁποίων εἶναι
ὁ μακαριστός Γέρων Σκευοφύλαξ τοῦ Παναγίου Τάφου,
Ἀρχιμ. Εὐθύμιος, καὶ ὁ Ὁρθόδοξος Παλαιστίνιος ἐκ Βηθλεέμ
κ. Μήτηρι Φαράτζ (ἔτει 1943),
ἀνώτερος διοικητικὸς υπάλληλος
ἐπὶ τῆς Βρετανικῆς Ἐντολῆς ἐπὶ τῆς Παλαιστίνης.

Εἰσαγωγή, ὑπὸ τοῦ ἐπιμελητοῦ, ὀσιολογιωτάτου Μοναχοῦ Χερουβίμ

Κάθε βίος ἀγίου εἶναι ἀξιοπρόσεκτος καὶ ὠφέλιμος, εἴτε πρόκειται περὶ μικροῦ ἀγίου, εἴτε περὶ μεγάλου. Οὕτε πάλιν γνωρίζουμε, πῶς ὁ θεὸς θά κρίνῃ τελικὰ.

Ὁ παρὼν βίος ἔχει κάποιαν ἀξίαν, πρῶτον διότι εἶναι ἄγνωστος εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν, εἰς τὴν ὁποίαν ἀρχικὰ ἐγράφη, κατὰ τὸν θ' αἰῶνα, εἰς τὴν παροῦσαν Λαύραν, ὑπὸ τοῦ μαθητοῦ τοῦ Ἀγίου Στεφάνου, Λεοντίου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Καὶ ἐξ ὧσων γνωρίζουμε ἡ ἀπολεσθεῖσα -ἄγνωστον πότε- ἀρχὴ τοῦ βίου, ἡ ὁποία ἀποτελεῖ τὸ ἕν τέταρτον περίπου τοῦ ὅλου, διὰ πρώτην φοράν ἐκυκλοφόρησεν εἰς τὴν ἑλληνικὴν γλῶσσαν –μεταφρασθεῖσα ἐκ τῆς ἀραβικῆς, μόλις τὸ ἔτος 2005- διὰ τοῦ θεολογικοῦ περιοδικοῦ «ΘΕΟΔΡΟΜΙΑ», τὸ ὁποῖον ἐκδίδεται εἰς τὴν Θεσσαλονίκην ὑπὸ τῆς Ἑταιρείας Ὁρθοδόξων Σπουδῶν.

Ἀφ' ἑτέρου δέ διὰ τοῦ παρόντος βίου ἀποδεικνύεται ἡ ὑπαρξίς δύο Ἀγίων Στεφάνων Σαββαϊτῶν, τὸ ὁποῖον μερικοὶ ἀμφισβήτησαν.

Τρίτον διὰ τὸ πλῆθος τῶν πληροφοριῶν, πού μᾶς δίνει, τόσον ἱστορικῶν, πολιτικῶν, κοινωνικῶν, θρησκευτικῶν, ὅσον καὶ περὶ τῆς μοναστικῆς ζωῆς ὁλοκλήρου σχεδὸν τοῦ ἡ' αἰῶνος, ἀκόμη δέ καὶ γεωγραφικές. Οἱ πληροφορίες αὐτές εἶναι πράγματι πολύτιμες, καθὼς σπανίζουν διὰ τὸν γεωγραφικὸν χῶρον, εἰς τὸν ὁποῖον ἔζησεν ὁ Ἅγιος Στέφανος.

Τελευταῖον δέ ἔχει κάποιαν σχετικὴν ἀξίαν δι' αὐτόν τοῦτον τὸν βίον τοῦ ἀγίου.

Ἡ σύγχυσις μεταξύ τῶν δύο Ἀγίων Στεφάνων Σαββαΐτῶν προεκλήθη ἐκ τοῦ ὅτι, ἔν μόνον χειρόγραφον μέ τόν ἀρχικόν ἐλληνικόν βίον διεσώθη καί αὐτό κολοβόν, κατὰ τήν ἀρχήν, σήμερον δέ φυλάσσεται εἰς τήν Ἐθνικήν Βιβλιοθήκην τῶν Παρισίων, χαρακτηριζόμενον ὡς ἐλληνικόν χειρόγραφον COSILIN 303. Εἰς τό ἀπολεσθέν ὅμως ἀρχικόν τμήμα ἀναγραφόταν ὁ τόπος καταγωγῆς τοῦ ἁγίου, τά ὀνόματα τῶν γονέων του καί ἄλλα χαρακτηριστικά στοιχεῖα, τά ὁποῖα τόν προσδιόριζαν πλήρως.

Πῶς, πότε καί πόθεν κατέληξε τό χειρόγραφον αὐτό εἰς τήν ὥς ἄνω βιβλιοθήκην, δέν γνωρίζουμε. Σημειωτέον δέ ὅτι περιέχει καί ἄλλα κείμενα ἀγιολογικά. Τό ἔτος 1723 διὰ τοῦ ἐντύπου «ACTA SANCTORUM» ἐδημοσιεύθηκε ὁ βίος αὐτός μέ ταυτόχρονον λατινικήν μετάφρασιν καί συνοδευτικά σχόλια. Ἐπειδή ὅμως ἦταν ἐλλιπής, ἔμεινεν εἰς τήν ἀφάνειαν καί ἴσως ἐλάχιστοι εἰδικοί μελετηταί τόν ἐγνώριζαν.

Οἱ περισσότεροι βλέποντες εἰς τά Μηναιᾶ, κατὰ τήν 28^{ην} Ὀκτωβρίου καί τήν 13^{ην} Ἰουλίου τό ὄνομα τοῦ Ἀγίου Στεφάνου τοῦ Σαββαΐτου, ἀλλά καί τόν ἴδιον κανόνα εἰς τόν ὀρθρον, ἴσως ἐπίστευαν, ὅτι πρόκειται περί τοῦ αὐτοῦ προσώπου, καθῶς συνέβη καί μέ τόν Ἅγιον Νικόδημον τόν Ἀγιορείτην, ἐφ' ὅσον μάλιστα ὑπῆρχαν ἐλάχιστα βοργαφικά στοιχεῖα καί αὐτά συγκεχυμένα.

Εἰς τήν παροῦσαν Λαύραν ἐπιστεύετο, κατὰ παράδοσιν, ὅτι βέβαια ὑπάρχουν δύο Ἅγιοι Στέφανοι Σαββαΐται, ἐκ τῶν ὁποίων τόν μέν ἔνα ἐκάλουν «ὄσιον» τόν δέ ἕτερον «ἀρχιερέα καί μελωδόν».

Θεοῦ θέλημα φαίνεται ἦταν –γιά νά μή διαιωνίζεται αὐτή ἡ ἀβεβαιότητα- καί τό ἔτος 1955 ὁ G. GARITTE ἀνεκάλυψεν, ὅτι δύο γνωστά ἤδη ἀραβικά χειρόγραφα, τῆς Μονῆς τοῦ Σινᾶ, μεταξύ τῆς ὕλης τους, περιεῖχαν καί τόν βίον τοῦ Ἀγίου Στεφάνου ὁλόκληρον, μεταφρασθέντα βέβαια ἀπό τόν ἐλληνικόν πρωτότυπον βίον.

Ὁ ὥς ἄνω ἐρευνητής μετέφρασε ἐκ τοῦ ἀραβικοῦ χειρογράφου μόνον τό ἀπολεσθέν ἀρχικόν τμήμα τοῦ ἐλληνικοῦ βίου, εἰς τήν λατινικήν γλῶσσαν καί ἐδημοσίευσε τήν ἐργασίαν του διὰ τοῦ ἐντύπου «ANALECTA BOLLANDIANA» 77 (1959) σ. 332-69.

Ἔτσι ἀφοῦ ὁλοκληρώθηκε πλέον ὁ βίος, πρῶτος ἐξ ὧσιν γνωρίζουμε, τόν ἐξέδωκεν ὁ φραγκισκανός ἐλληνομαθής CAMILLO CARTA, δηλαδή μόνον τήν μετάφρασιν του εἰς τήν ἰταλικήν, τό ἔτος 1983, εἰς τά Ἱεροσόλυμα διὰ τοῦ FRANCISCAN PRINTING PRESS. Ἐχρησιμοποίησε τήν λατινικήν μετάφρασιν, διὰ τήν ἀρχήν τοῦ βίου καί ἐν συνεχείᾳ τόν ἐλληνικόν βίον ἐκ τοῦ «ACTA SANCTORUM».

Τό ἔτος 1991, εἰς τό Κάϊρον ὁ BARTOLOMEO PIRONE ἐκδίδει ὁλόκληρον τόν ἀραβικόν βίον, ἐκ τῶν Σιναϊτικῶν κωδίκων 496 καί 505, εἰς τὰς ἀριστεράς σελίδας τοῦ βιβλίου, εἰς τήν ἔναντι δεξιάν δέ ἰταλικήν μετάφρασιν. Ἐχρησιμοποίησε δέ καί τόν ἐλληνικόν κώδικα COISLIN 303.

Ὁ δέ JEAN LAMOREAUX, τό 1999 εἰς τό Βέλγιον (LOUVAIN) ἐξέδωκεν εἰς ἕνα τόμον ὁλόκληρον τόν ἀραβικόν βίον, χρησιμοποίησας καί αὐτός τά δύο ὡς ἄνω Σιναϊτικά χειρόγραφα. Εἰς ἕτερον τόμον δέ ἐκδίδει ἀγγλικήν μετάφρασιν τοῦ βίου συμβουλευθεῖς πλειστάκις καί τόν ὡς ἄνω ἐλληνικόν κώδικα.

Εἴχαμε ὑπ' ὄψιν μας τίς ἀνωτέρω τρεῖς ἐκδόσεις, κατὰ τό πρῶτον μόνον μέρος, διὰ τό ὁποῖον δέν ὑπάρχει ἐλληνικόν κείμενον καί χρησιμοποιεῖται, κατ' ἀνάγκην, τό ἀραβικόν ὡς πρωτότυπον. Καθ' ὅλον ὅμως τό δεύτερον μέρος

έβασισθήκαμε αποκλειστικά εις τό ελληνικόν κείμενον, κατά τήν έκδοσιν τοῦ «ACTA SANCTORUM», μέ μερικές δικές μας μικροδιορθώσεις.

Εἰς τό τέλος τοῦ ἀραβικοῦ βίου ὑπάρχει μία προσθήκη, περίπου μιᾶς σελίδος, τήν ὁποίαν προσέθεσεν ὁ μεταφράσας πρῶτος τόν βίον ἐκ τῆς ἐλληνικῆς εἰς τήν ἀραβικήν, ὅπου ἀναγράφει ποῦ, πότε καί ἀπό ποῖον ἐγένετο ἡ μετάφρασις.

Καί τώρα πλέον μᾶς εἶναι τελείως γνωστός ὁ ἕνας ἐκ τῶν δύο Ἀγίων Στεφάνων τῶν Σαββαϊτῶν, ὁ ὁποῖος πρέπει νά ἀποκαλεῖται μᾶλλον «θαυματοουργός». Ἡ μνήμη του, ὡς καταφαίνεται εἰς τόν παρόντα βίον, πρέπει νά τελεῖται τήν Τρίτην μετά τήν Κυριακήν τοῦ θωμᾶ. Ὁ δέ ἕτερος, δηλαδή ὁ «Μελωδός», παραμένει ἀκόμη σχεδόν ἄγνωστος, ἐκτός ἀπό τήν συντομωτάτην ἀναφοράν τοῦ ὀνόματός του εἰς τόν παρόντα βίον [§177, κεφ. ΙΕ (ΛΓ)] , ἐπίσης ἀπό τά τροπάρια, τά ὁποῖα ἔχει συνθέσει καί ἀπό τόν κανόνα τοῦ Μηναίου, τόν ὁποῖον ἔγραψεν εἰς τήν μνήμην του, μᾶλλον ὁ Ἅγιος Θεοφάνης ὁ Γραπτός, ὁ ὁποῖος εἶναι ὀλίγον μεταγενέστερος αὐτοῦ. Ἡ μνήμη του δέ τελεῖται τήν 13^{ην} Ἰουλίου.

Ἡ ὑπαρξις τῶν δύο Ἀγίων Στεφάνων καταφαίνεται ἐπίσης ἐξ ἑνός κανόνος, ὁ ὁποῖος ὑπάρχει εἰς τό ὑπ' ἀριθμ. 241 χειρόγραφον τῆς Συλλογῆς τοῦ Ἀγίου Σάββα, ἡ ὁποία τώρα φυλάσσεται εἰς τήν Βιβλιοθήκην τοῦ Πατριαρχείου τῶν Ἱεροσολύμων. Τό χειρόγραφον αὐτό τάσσει τήν μνήμην τοῦ ἁγίου κατά τήν 28^{ην} Μαρτίου. Καί ὁ μέν ἅγιος ἐκοιμήθη τήν νύκτα τῆς 1^{ης} πρὸς 2^{αν} Ἀπριλίου, ἢ κατ' ἄλλους τῆς 2^{ας} πρὸς 3^{ην}, ἀλλά παρόμοιες διαφορές παρατηροῦνται συχνά εἰς τά συναξάρια.

Ἄλλον ἀξιοσημεῖωτον τοῦ παρόντος βίου εἶναι, ὅτι οὐδόλως ἀναφέρεται εἰς αὐτόν ὁ Ἅγιος Ἰωάννης ὁ Δαμασκηνός, ὁ ὁποῖος κατά τήν ἐπικρατέστερη γνώμην ἐκοιμήθη τό ἔτος 749, κατ' ἄλλους δέ ἀργότερα· πάντως θά ἔπρεπε, νά ζῇ, ὅταν προσῆλθεν εἰς τήν Λαύραν ὁ Ἅγιος Στέφανος. Βέβαια ὅμως, οὐσιαστικά ἐζοῦσεν ὡς ἔγκλειστος ἐντός τοῦ κελλίου τοῦ θείου του, ἐπὶ 15 ἔτη, δηλαδή μέχρι τό ἔτος 749.

Πολλά πάλιν σημεία τοῦ βίου τῶν δύο Ἀγίων Στεφάνων σχεδόν ταυτίζονται. Αὐτά, κατά τήν ταπεινήν γνώμην μας, ἀφοροῦν τόν Ἅγιον τοῦ παρόντος βίου, κακῶς δέ ἀπεδόθησαν εἰς τόν ἕτερον, τόν Μελωδόν.

Ἐξ αἰτίας αὐτῆς τῆς συγχύσεως ἀνελάβαμε τήν παροῦσαν προσπάθειαν, ὥστε νά διαφωτισθῇ λίγο ὁ βίος τους, πρᾶγμα τό ὁποῖον ἐπιτυγχάνεται ὡς πρὸς τόν ἕνα, δηλαδή τόν θαυματοργόν.

Μέ τίς πρεσβεῖες τοῦ ὁποίου καί πάντων τῶν Ἀγίων εἶθε, νά καταξιωθοῦμε καί ἡμεῖς τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Λαύρᾳ Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου. Δεκέμβριος , 87'

ὁ πονήσας,

Χερουβίμ μοναχός

Πατριαρχικόν Γράμμα

ἐπὶ τῇ ἐκδόσει τοῦ Βίου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου

Ἀριθμ. Πρωτ.

95

Τῷ Ὀσιολογιωτάτῳ Ἀρχιμανδρίτῃ κ. Εὐδοκίμῳ, Πνευματικῷ τῆς Ἱερᾶς Λαύρας Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου, υἱῷ ἐν Χριστῷ ἀγαπητῷ τῆς Ἡμῶν Μετριότητος, χάριν καὶ εἰρήνην ἀπὸ Θεοῦ Πατρὸς.

Ἐντρυφήσαντες τῷ νῦν ἐκδιδομένῳ Βίῳ τοῦ Ὁσίου Πατρὸς ἡμῶν Στεφάνου τοῦ Σαββαΐτου, ὃν πρό τιнос ἡ ὑμετέρα Ὀσιολογιότης ἐκθύμως ἀπέστειλεν ἡμῖν, ἐχάρημεν μάλα. Ἐχάρημεν δέ, ἅτε γνωρίσαντες ἀφ' ἐνός, ὅτι τανῦν τὸ πρῶτον ὁ Βίος οὗτος ἐξελεύσεται ἐκ τοῦ τῆς λήθης μισοκάλου σκότους εἰς τὸ τῆς ἐντύπου ἐκδόσεως φῶς, ἀφ' ἐτέρου τὴν αὐτοῦ πολλαπλὴν ταῖς ψυχαῖς ὠφέλειαν, συνισταμένην εἰς τε τὸ θαυμαστὸν τῆς ὑπὲρ ἄνθρωπον πολιτείας τοῦ Ὁσίου Στεφάνου παράδειγμα, εἰς τε τὴν μελίρρυτον αὐτοῦ διδασκαλίαν, ἐμπνεομένην αὐτῷ ὑπὸ τῆς ἐν αὐτῷ ἐνοικησάσης χάριτος τῆς Ἁγίας Τριάδος.

Ἔδει, τῷ ὄντι, ὅπως ἡ πολιτεία τοῦ Ὁσίου Στεφάνου ἔχῃ συγκαταλεγῇ πρὸ πολλοῦ τῷ εὐώδει λειμῶνι τῶν τῆς Ὁρθοδόξου Ἀγιολογίας ἐκδεδομένων κειμένων, πλήν ἡ διττὴ παράδοσις τοῦ Βίου, καθ' ἐν τμήμα ἐλληνιστί, καθ' ἕτερον δὲ ἀραβιστί, προσφάτως μεταφρασθέν, ἡδίκηι τὸ ἔργον τοῦτο, ἀφυστεροῦσα τούτου τὴν εὐμορφον καὶ πρέπουσαν αὐτῷ ὀλομέλειαν καὶ κωλύουσα τὴν σύνολον τούτου ἔκδοσιν. Δόξα τῷ Κυρίῳ, ὅτι ὁ Ὀσιολογιώτατος Μοναχὸς τῆς Λαύρας π. Χερουβὶμ φιλαδελφία καὶ φιλοπονία βοηθούμενος, ἤνυσεν τὴν ἔκδοσιν ταύτην πρὸς τὴν πολλῶν ὠφέλειαν, ὡς ἔθος τοῖς ἀρχαίοις Σαββαΐταις συγγραφεῦσιν. Ἐπὶ τῇ ὑμετέρᾳ τοίνυν Ὀσιολογιότητι, ἀντιλαβομένη τοῦ πονήσαντος εὐλαβοῦς Μοναχοῦ π. Χερουβίμ, ἐπὶ τῷ πονήσαντι αὐτῷ καὶ δὴ τοῖς τῷ Βίῳ τούτῳ ἐντευξομένοις ἐπικαλούμεθα πλουσίας τὰς χάριτας τοῦ Φιλαγάθου Θεοῦ, ταῖς τῆς Ὑπεραγίας Δεσποίνης ἡμῶν Θεοτόκου καὶ τοῦ Ὁσίου πατρὸς ἡμῶν Στεφάνου πολυδυνάμοις πρεσβεΐαις.

Ἐφ' οἷς προσευχόμενοι, καταστέφομεν ὑμᾶς τε καὶ ἐκείνους ταῖς πατρικαῖς Ἡμῶν εὐχαῖς καὶ Πατριαρχικαῖς εὐλογίαις καὶ διατελοῦμεν.

Ἐν τῇ Ἀγίᾳ Πόλει Ἱερουσαλὴμ ,βε' Δεκεμβρίου ιζ'.

Μετ' ἀρίστων Πατριαρχικῶν εὐχῶν,

ΘΕΟΦΙΛΟΣ Γ΄

Πατριάρχης Ἱεροσολύμων

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Ἀρχιμανδρίτου Εὐδοκίμου

Πνευματικοῦ τῆς Ἱερᾶς Λαύρας Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου

Ἀνάμεσα στό πλῆθος τῶν Σαββαϊτῶν Ἀγίων διακρίνουμε δύο μέ κοινό ὄνομα, οἱ ὁποῖοι ἔζησαν μάλιστα κατά τήν ἰδίαν σχεδόν ἐποχήν. Πρόκειται γιά τόν Ἅγιον Στέφανον τόν Μελωδόν καί τόν Ἅγιον Στέφανον τόν θαυματουργόν, τοῦ ὁποῖου ὁ βίος ἐκτενῶς παρουσιάζεται στήν παροῦσα ἔκδοσι.

Ἀπό τούς δύο αὐτούς Ἁγίους Στεφάνους ὁ καλούμενος Μελωδός παραμένει σήμερα ἐλάχιστα γνωστός. Τά μόνα βιογραφικά του στοιχεῖα περιορίζονται στούς ἐκκλησιαστικούς ὕμνους καί στό Μαρτύριο τῶν ἀναιρεθέντων Ἀββάδων τῆς ἡμετέρας Λαύρας, τά ὁποῖα ὁ ἴδιος συνέγραψε.

Ὁ θαυμάσιος βίος καί ἡ πολιτεία τοῦ Ὁσίου Στεφάνου τοῦ θαυματουργοῦ, ὅπως ἀναλυτικά περιγράφεται στό προκείμενο πόνημα, εἶναι πραγματικά ἕνας πολύτιμος θησαυρός, κατά πολύ εὐχάριστος, ὠφέλιμος καί διδακτικός. Ἡ ἀγγελολίμητος καί ὑπεράνθρωπος διαγωγή του, τά καταπληκτικά θαύματά καί τά ἔξοχα χαρίσματα, μέ τά ὁποῖα τόν ἐστόλισεν ὁ Κύριος, καθηλώνουν καί εὐφραίνουν τόν ταπεινό καί εὐλαβῆ ἀναγνώστη τοῦ βίου του.

Ὁ μέχρι σήμερα ἄγνωστος Ἅγιος Στέφανος ὁ Σαββαΐτης καί θαυματουργός, κόσμημα καί κλέος τῆς ἐρήμου τοῦ ὀγδόου (Η΄) αἰῶνος, μέσα ἀπό τή μελέτη τῆς ὁσίας ζωῆς του ἀναμφισβήτητα πολλά διδάσκει σέ μᾶς τούς κατ' ὄνομα χριστιανούς καί μοναχοὺς τοῦ εἰκοστοῦ πρώτου (21^{ου}) αἰῶνος. Ἡ ἐκούσιος περιφρόνησις τῶν ματαίων φροντίδων, ἡ ἐν τῷ κρυπτῷ ἄσκησίς του, ἡ ἀμίμητος ἀγάπη του πρὸς τόν συνάνθρωπον, ἀλλά καί πρὸς αὐτήν τήν ἄλογον κτίσιν, οἱ συνεχεῖς κόποι καί πόνοι γιά τήν ἀγάπην τοῦ Νυμφίου Χριστοῦ, ἐλέγχουν σιωπηλά τήν κατά πάντα διεφθαρμένην ζωὴν μας, δείχνουν καθαρά τήν ὑποτονικὴν στάθμην τοῦ πνευματικοῦ μας ἀγῶνος καί ἀποτελοῦν ἀληθῶς ὑποτύπων θείαν πρὸς μετάνοιαν καί συντριβήν.

Ἐκτός αὐτῶν ἡ διήγησις τῆς ζωῆς του εἶναι μία ἀπό τίς ἐλάχιστες πηγές ἱστορικῶν, κοινωνικῶν καί πολιτικῶν πληροφοριῶν τῆς ἐποχῆς τῆς Ἀραβοκρατίας τοῦ ὀγδόου (Η΄) αἰῶνος.

Θά ἦταν τέλος μεγίστη παράλειψις, νά μὴν εὐχαριστήσουμε θερμότατα τόν αἵτιον τῆς ὅλης ἐργασίας, τόν φιλοτίμως καί ἀόκνως κοπιάσαντα γιά τήν ἀνάδειξη τοῦ προσώπου τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, ἀδελφόν τῆς ἡμετέρας Λαύρας, Μοναχόν Χερουβίμ. Τοῦ εὐχόμεθα ὁλόψυχα ὁ Κύριος νά τοῦ ἀνταποδίδῃ πλουσίως τήν Χάριν καί εὐλογίαν Του ἐν τῇ παρούσῃ ζωῇ, καί νά τόν ἀξιώσῃ καί τῆς ἐπουρανίου Βασιλείας Αὐτοῦ. Ἦς γένοιτο πάντας ἡμᾶς ἐπιτυχεῖν, πρεσβεΐαις τῆς Ὑπερευλογημένης Θεοτόκου, τῶν Ὁσίων Πατέρων ἡμῶν Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου, Στεφάνου τοῦ Σαββαΐτου καί θαυματουργοῦ καί πάντων τῶν Ἀγίων, Ἀμήν.

Ἐν τῇ Ἱερᾷ Λαύρᾳ Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου,

Δεκέμβριος 2007.

† Ἀρχιμ. Εὐδόκιμος

Πνευματικός τῆς Ἱερᾶς Λαύρας

Σάββα τοῦ Ἁγιασμένου

ngg_shortcode_0_placeholder